

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

605. meddelse 25. september 1958

B. Vejledninger

Frøblandinger til græsmark

Formålet med græsmarkerne er at yde den bedst mulige sommerernæring for husdyrene og desuden at støtte vinterernæringen ved gode hø- og ensileringsafgrøder. Betingelsen for at tilfredsstille disse krav er, at græsmerkernes afgrøder under normale forhold består af en passende blanding af bælgplanter og græsser.

Af en god græsmark til afgræsning kræves, at den har en jævn og kraftig bestand af bælgplanter med ret rigelig indblanding af græsser, medens en græsmark til høslæt kun bør indeholde så meget græs, at dette kan give en rimelig afgrøde, hvis bælgplanterne svigter, og at vejringen af høet ikke bliver for besværlig.

De flerårige græsmarker anlægges oftest alene til græsning, medens sædskiftets kortvarige græsmarker i reglen må tjene begge formål, og udlæg af græsmarker til høslæt alene er sjældnere.

Ved sammensætning af frøblandingen må der tages hensyn til den fremtidige benyttelsesmåde: udelukkende græsning, blandet benyttelse eller overvejende høslæt. Men desuden må hensyn tages til græslejets varighed, til jordens beskaffenhed, fugtighedsforhold og reaktionstilstand og til mulighed for sygdomsangreb på kløveren (kløverål).

Angående de almindeligst anvendte græsmarksplanter skal anføres:

Halvsildig rødkløver anvendes i 1—3-årige græsmarker. Den yder sit største udbytte i 1. år, holder i reglen ret godt i 2. år, men betyder kun lidt i 3. år. Den kræver tidlig afgræsning og rettidig høslæt for at give god og hurtig genvækst.

Tidlig rødkløver anvendes kun i 1—2-årige marker og bør kun bruges, hvor man ønsker meget tidlig brug af afgrøden, eller

under tørre vækstforhold. Den er mindre holdbar i 2. brugsår end halvsildig rødkløver.

Alsike er mindre yderig end rødkløver, men kan give gode afgrøder på kold, fugtig agerjord og på lav, muldrig eller tørveagtig jord.

Hvidkløver er en varig bælgplante, der er fortrinlig til græsning, men svækkes ved anvendelse af marken til slæt, navnlig ved sen slæt. Ved statens forsøgsvirksomhed (se 591. medd.) er hvidkløverstammerne anerkendt til henholdsvis kortvarigt græsleje (K-stammer) og varigt græsleje (V-stammer). K-stammerne giver gode afgrøder i 1.—3. brugsår, medens V-stammerne først giver fuld afgrøde i 3. brugsår og derefter er mere yderige end K-stammerne, ligesom de er mere modstandsdygtige mod hvidkløverål. Nogle stammer er anerkendt både til kortvarigt og til varigt græsleje (K & V-stammer). Disse kan med fordel anvendes under alle forhold, og navnlig hvor sædskiftet frembyder fare for angreb af hvidkløverål.

Kællingetand giver lavere udbytte end rødkløver på sund jord, men hvor rødkløverål optræder, kan den være en brugbar erstatning for rødkløveren.

Lucerne er en fortrinlig bælgplante til slæt på jord, hvor afvanding og kalkning er i orden. Den tåler tørke bedre end kløveren. Frøet bør podes med bakteriekultur før såningen.

Almindelig rajgræs er et meget anvendt græs på alle jorder både til afgræsning og slæt. Det er yderigt og giver en tæt bund, men er ikke særlig vinterfast. Alm. rajgræs findes i to hovedtyper, tidlig og sildig, hvor den sildige i reglen bør foretrækkes, da den i udvikling passer bedst sammen med rødkløveren.

Italiensk rajgræs er et tidligt, hurtigtvoksende græs, der ved anvendelse til høslæt er tilbøjeligt til at trykke kløveren stærkt. Det er ikke vinterfast og bør derfor kun anvendes i 1-årige marker til afgræsning.

Timothe bør anvendes til alle udlæg. Det er et varigt græs, der passer godt sammen med kløver, men det giver ikke en tilfredsstillende bund som eneste græs i blandingen.

Hundegræs er et yderigt, flerårigt græs, der klarer sig forholdsvis godt under tørre vækstforhold. Ved dårlig udnyttelse er det tilbøjeligt til tuedannelse og kan trykke kløveren stærkt.

Engsvingel er et fortrinligt, varigt græs, der bør bruges til alle udlæg.

Engrapgræs er et varigt græs, som kun bør benyttes til flerårigt udlæg.

Almindelig rapgræs er et varigt græs, der kun bør bruges til flerårigt udlæg under fugtige vækstforhold.

Rød svingel er et varigt græs, der under tørre vækstforhold kan have nogen betydning.

Danske stammer af alle kløver- og græsarter bør foretrækkes, da de i reglen giver større udbytte end de udenlandske.

På grundlag af foreliggende forsøgsresultater har Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur sammen med de provinsielle landboforeningers og husmandsforeningers konsulenter samt græsmarkskonsulenterne udarbejdet omstående forslag til frøblandinger, som er anvendelige under de angivne forhold.

Såning af kløver- og græsfrø må altid ske i vel tilberedt, bekvem og passende fugtig jord, da de små frø ellers ikke spirer tilfredsstillende. Er spiringsforholdene mindre gode ved såningen, bør de angivne udsædsmængder forhøjes skønsmæssigt.

Abonnement på korte meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan tegnes på ethvert postkontor og hos postbudet under navn af »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 4 kr. om året, postpenge iberegnet.

Meddelelse om adresseændring må indgives til postvæsenet.

	Bælgplanter						Græsser								Udsæds- mængde ialt
	halvsildig rødkløver	tidlig rødkløver	alsike	hvidkløver *	kællingetand	lucerne	almindelig rajgræs, sild.	italiensk rajgræs	timothe	hundegræs	engsvingel	engrapgræs	almindelig rapgræs	rød svingel	
<i>1-årigt græsleje</i>															
a. Høslæt og efterfølgende afgræsning															
1. Gode vækstforhold	10	—	—	2	—	—	3	—	2	—	3	—	—	—	20
2. Tørre —	5	5	—	2	—	—	3	—	2	3	2	—	—	—	22
b. Overvejende afgræsning (og ensilering)															
3. Alle vækstforhold	6	—	—	3	—	—	2	2	2	3	2	—	—	—	20
4. Uden rødkløver	—	—	2	5	—	—	2	2	2	3	2	—	—	—	18
<i>2-3-årigt græsleje</i>															
a. Høslæt og efterfølgende afgræsning															
5. Gode vækstforhold	8	—	—	4	—	—	3	—	3	—	4	—	—	—	22
6. Tørre —	5	3	—	3	—	—	3	—	2	3	4	—	—	—	23
7. Uden rødkløver	—	—	4	4	4	—	3	—	3	—	4	—	—	—	22
b. Overvejende afgræsning (og ensilering)															
8. Gode vækstforhold	—	—	—	6	—	—	4	—	3	—	6	—	—	—	19
9. Tørre —	6	—	—	4	—	—	4	—	2	4	4	—	—	—	24
<i>Varigt græsleje</i>															
a. Afgræsning															
10. Ager, gode vækstforhold	—	—	—	6	—	—	4	—	3	—	6	5	—	—	24
11. — , tørre —	—	—	—	6	—	—	4	—	3	3	4	4	—	3	27
12. Eng og mose, gode fugtighedsforhold	—	—	2	6	—	—	4	—	3	—	8	4	—	—	27
b. Høslæt og afgræsning															
13. Eng og mose, fugtige vækstforh. (overvej. afgræsn.)	—	—	4	4	—	—	4	—	3	—	8	2	3	—	28
14. — — , — — (— høslæt) .	—	—	6	2	—	—	—	—	4	—	12	—	3	—	27
<i>Lucerne</i>															
15. Sund, kalkrig, vel afvandet jord	—	—	—	—	—	25	—	—	1	—	—	—	—	—	26

* Ved fare for angreb af hvidkløverål anvendes kun modstandsdygtige stammer (se 591. meddelelse).